eco-civic awareness project

Гражданско и екологично образование

Обучителен курс

НАЧАЛЕН ЕТАП

Проект № 2023-1-BG01-KA220-SCH000160813

Програма „Еразъм+“
Сътрудничество за иновации в училищното образование

Тетрадка за ученика

Funded by the European Union

ФОНДАЦИЯ „ПРОСВЕТА-СОФИЯ“

FEE LATVIA

POLITÉCNICO DE SANTARÉM

ECA 2026/10/06

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание

1

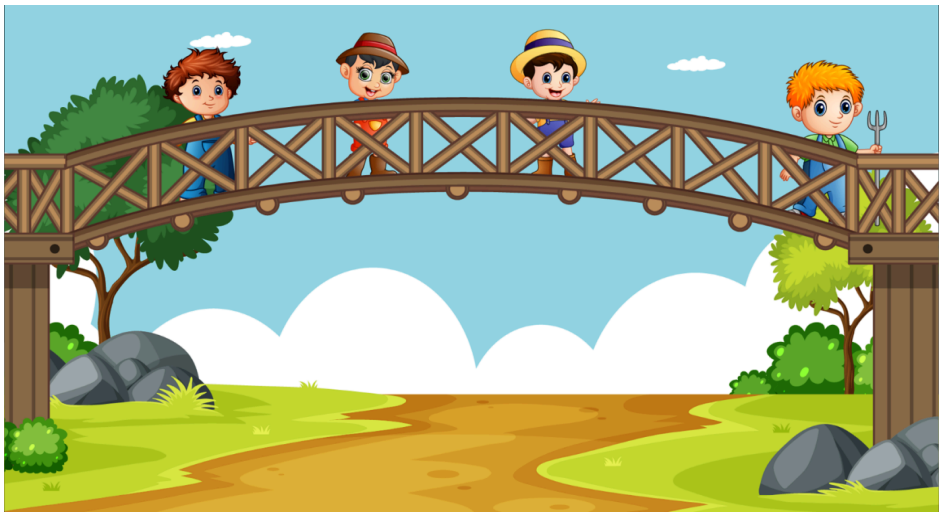
Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.А1 Моето право на образование

А1 Моето право на образование

1. *Помислете върху следните въпроси и споделете отговорите си в групата:*

- Можете ли да обясните каква е ползата от образованието за всички нас?
- По какъв начин образованието може да повлияе позитивно на нашето бъдеще?
- Как се чувствате, когато научавате нови неща?
- Как образованието може да помогне на вашата общност? Дайте един пример.

2. *Чуйте разказа и обсъдете следните въпроси:*

- Каква е мечтата на Арджун и защо отначало той не може да я постигне?
- Как образованието, което Арджун получава, променя живота му и живота на хората в селото?
- Какво започват да мислят Мая и нейните приятели за ходенето на училище, след като г-н Смит им разказва за Арджун?
- А вие, подобно на Мая, питали ли сте се защо е важно да ходим на училище? Обяснете защо е важно или защо не е.
- Истории като тази на Арджун може да ви накарат да се замислите за постигането на вашите собствени мечти. Според вас как образованието може да ви помогне да ги осъществите?

2

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.А2 Моето право да играя

A2 Моето право да играя

1: Прочетете всяко твърдение за правото на игра и решете дали е вярно или грешно. Оградете правилния отговор.

- Всяко дете по света има право да играе.
  - Вярно Невярно
- Играта помага на децата да научават нови умения и да се сприятеляват.
  - Вярно Невярно
- Само децата, които ходят на училище, имат право да играят.
  - Вярно Невярно
- Играта може да ви накара да се почувствате тъжни и самотни.
  - Вярно Невярно
- Играта навън насърчава движението и подобрява здравето.
  - Вярно Невярно

2: Помислете как играете с другите деца. Напишете три правила, които всеки трябва да спазва и които гарантират, че играта е честна и забавна за всички.

1. _____
2. _____
3. _____

3: Помислете кои са любимите ви игри или дейности. Нарисувайте картина, която изобразява как играете любимата си игра. Под рисунката напишете няколко изречения, в които обяснявате защо обичате тази игра и как ви кара да се чувствате.

3

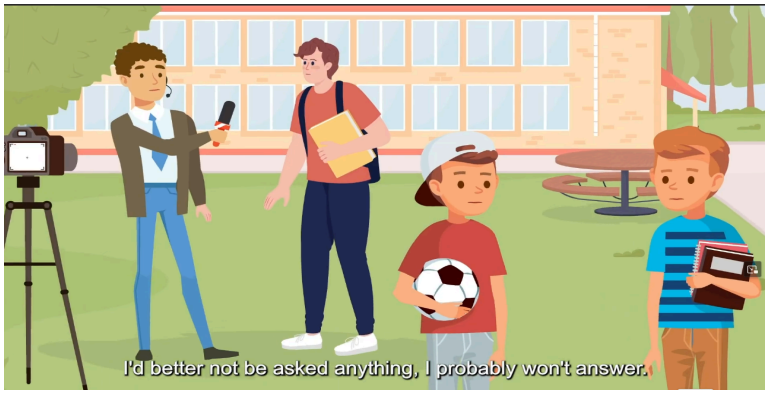

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.А3: Право на свобода на изразяване на мнение

1. Помислете върху следните въпроси и споделете отговорите си в групата:

- Виждали ли сте стачкуващи хора?
- Как реагирате, когато видите хора да протестират с плакати или да блокират движението в града?
- Всеки ли има право да протестира?
- Протестите пречат ли на другите, или са полезни?

2. Гледайте анимацията и обсъдете:

- Имали ли сте подобен опит – да се колебаете да кажете нещо?
- Как можете да го изразите, ако не сте съгласни с нещо?
- Смятате ли, че трябва да изразите мнението си, когато сте съгласни или харесвате нещо?
- За какво най-често изразявате мнението си у дома, в училище?
- Как бихте се почувствали, ако искате да кажете нещо и хората не ви слушат?

3. Ще работите в група и трябва да изпълните съответната задача като екип.

Група 1: Изразете чувствата си, като използвате само езика на тялото: радост, след това разочарование.

Група 2: Използвайте елементи от конструктор „Лего“, за да представите своята екологична идея – призив „Спасете Земята“.

Група 3: Представете си, че ви е дадена възможност да управлявате училището за един ден и да говорите пред всички ученици. Какво бихте им казали?

4

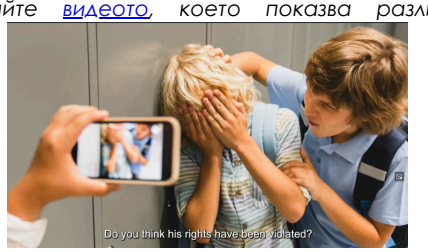

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.А4: Моето право на личен живот и защита от незаконни посегателства върху моята чест и репутация

1. *Помислете върху следните въпроси и споделете мнението си в групата:*

- Чували ли сте случаен разговор между други ученици или да се говорят лоши неща зад гърба на някой съученик?
- Как се почувствахте?
- Имаме ли право да се месим в живота на другите?

2. *Гледайте видеото, което показва различни ситуации от училищния живот.*

- Случаите от видеото
- Въпросите:
  - Как можем да помогнем, без да нарушаваме личния живот на другите?
  - Какво ще направите, ако станете свидетел на грубо поведение и незачитане на правата на други хора?

3. Гледайте видеоклипа. Споделете вашето мнение по следните въпроси:
   - Какво се случва във видеото?
   - Кое право е нарушено в случая?
   - Кой ученик се държи правилно? Какво ви допада в това поведение?
   - Как се чувства момичето?
   - Какво бихте направили, ако попаднете в подобна ситуация?
   - Трябва ли момичето да съобщи за случилото се на учителя или на родителите си?
   - Към кого може да се обърне за помощ?
   - Били ли сте в подобна ситуация?

5

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.А5 Моето право на образование

Напишете примери за права, потребности и желания в таблицата.

Инструкции за създаването на кратък филм. Не забравяйте, че имате само 20 минути за тази задача.

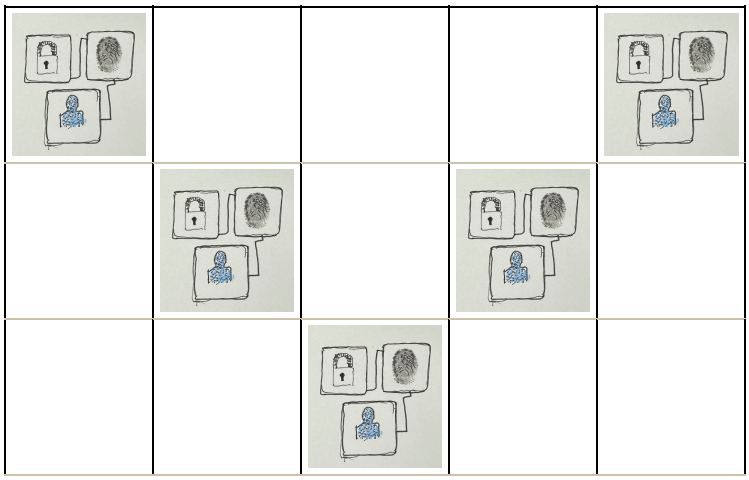
1. Обсъдете и вземете заедно решение как ще съобщите на съответния експерт какво искате да научите (запишете послание, изиграйте сценка, покажете рисунка или предмети, интервюирайте членовете на групата и т.н.)
2. Разпределете задачите между членовете на групата и решете кой какво ще прави и казва във филма.
3. Репетирайте за снимките.
4. Заснемете филма (20 минути).

6

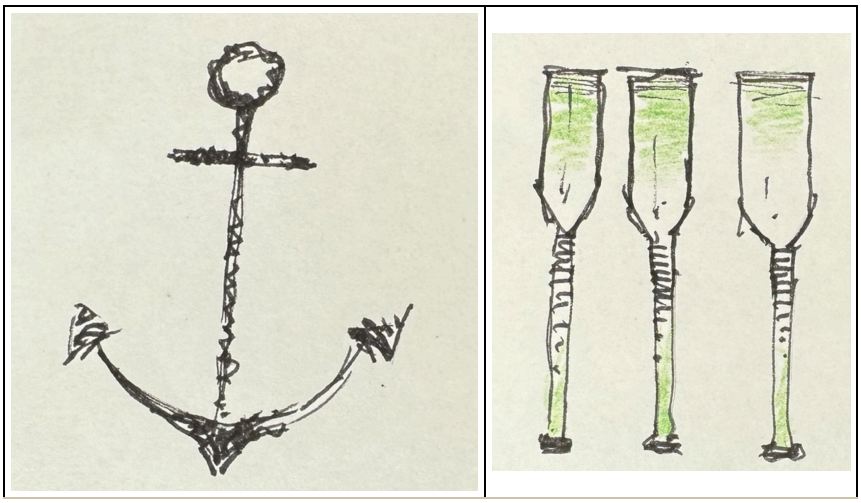

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.А6 Моето право на лично пространство

В празните кутии напишете примери за информация, която според вас представлява лични данни.

Използвайте предложените листове, за да дадете обратна връзка за урока. Върху листа с греблата напишете нещо, което сте харесали в урока, а върху листа с котвата – нещо, което не ви е допаднало, но би могло да се подобри.

7

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.B1 Права и задължения. Ограничения на нашите права

1. **Свържи всяко право със съответното задължение, както е показано в примера.**

Всяко дете има право да получи помощ от лекар, когато има нужда.	Всяко дете трябва да се грижи за здравето си и да поддържа добра хигиена.
Да получи помощ, ако някой го тормози в интернет.	Да уважава възрастните и своите родители и учители.
Да изразява собствено мнение.	Да се предпазва от опасности и да не отваря непроверени интернет сайтове.
Да споделя с родители, близки и учители какво го вълнува.	Да уважава мнението на другите и да ги изслушва.

2. **В празните места на таблицата напиши какви права и какви задължения имаш вкъщи.**

Права	Задължения

8

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.В2 Уважение към правата на другите

Напишете какви цветове могат да се получат от хранителни отпадъци и природни материали.

Хранителни отпадъци и природни материали	Наименование	Какъв цвят се получава?
		
		
		
		
		
		

9

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.С1 Камъни на доброто

1. Помислете върху следните въпроси и споделете отговорите си в групата:

- Какво според вас означава да бъдем добри?
- Защо е важно да бъдем добри с другите?
- Правили ли сте нещо добро за някого? Какво точно? Как се почувствахте?
- Как се чувствате, когато някой проявява доброта към вас?

2. Изслушайте историята и обсъдете следните въпроси:

- Защо Били е тъжен, когато Томи го вижда на площадката?
- Какво прави Томи, когато забелязва, че Били е тъжен?
- Как действията на Томи променят начина, по който се чувства Били?
- Как бихте постъпили, ако сте на мястото на Томи?
- Имало ли е случай, когато някой ви е помогнал да се почувствате по-добре? Какво изпитахте?

10

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.С2
Ученически проекти

Задача 1

Опишете накратко всички проблеми, които забелязахте, докато играхте вашата настолна игра:

.....
.....

Задача 2

Изпробвайте игрите, създадени от другите групи. Запишете вашите предложения за подобрения на играта.

Коя група е автор на играта?	Предложения за подобрения на играта

Задача 3

Прочетете предложенията, които вашите съученици са оставили за вас. Подчертайте (с помощта на цветни маркери) предложенията, които бихте приложили, за да подобрите вашата игра.

Задача 4

Обсъдете и запишете идеи за популяризиране и използване на вашата настолна игра по смислен начин в рамките на училището или общността:

.....

.....

11

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.С3
Неделимост на средата – семейство, училище, общество

Екологични картички със семена: от полза за семейството, училището и природата

Задача 1

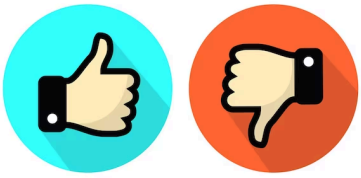
Вече знаете какво е рециклиране! Разпределете правилно отпадъците. Над всеки контейнер напишете за какви отпадъци е предназначен. Свържете предметите, които могат да се рециклират, с правилния контейнер!

Задача 2

Ще видите снимки на различни подаръци. Гласувайте с палец нагоре, ако подаръкът е екологичен, или с палец надолу, ако не е. Добавете още примери.

Задача 3

Днес ще изработим специални картички от рециклирана хартия. Дори ще добавим семена в тях, за да ги превърнем в подарък, който може да бъде засаден!

Вижте повече във видеофилма: https://www.youtube.com/watch?v=woz5_EbeTdY

Задача 4

Хайде да участваме във викторина!

Задача 5

Помислете какви са ползите от вашите екологични картички. Запишете ги в три категории:

Ползи за семейството
Ползи за училището

Ползи за природата

12 Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.С4 Аз съм част от промяната към по-добро бъдеще

Задача 1

Работете по двойки. Изтеглете една от картите и напишете какво е изобразено на нея. Пригответе се да прочетете описанието пред класа.

……

……

……

Задача 2

Изберете една от проблемните ситуации, които виждате на дъската. Довършете следните изречения:

Ситуацията, която избрахме, е/се отнася до ……..

Избрахме тази ситуация, защото ……

……..

Тази ситуация може да се наблюдава в ……..……

……..

Задача 3

Обсъдете възможните начини за разрешаване на ситуацията. Предложете поне един отговор на всеки от въпросите в таблицата. Запишете вашите предложения в съответната колона.

Какво трябва да променя в поведението си, за да разреша проблема?	*Как технологиите ще ми помогнат да разреша проблема?*	*Как съучениците или съгражданите ми ще ми помогнат да разреша проблема?*

Задача 4

Представете си, че проблемната ситуация е разрешена. Какви промени ще са настъпили във вашето училище или населено място? Направете колаж, който да покаже избраното от вас място преди и след промяната. Преди да започнете работа, нарисувайте скица на колажа, която да показва разположението на елементите.

Преди: Как ще покажете проблема такъв, какъвто е в момента?

Сега: Как ще изобразите положителното въздействие на вашите решения?

Нашият колаж:

Преди…	Сега…

Задача 5

Когато приключите с колажа, се подгответе за презентацията. Всяка група трябва да измисли кратка история. За да се подготвите за презентацията, използвайте таблицата с въпроси.

Какъв беше проблемът, който трябваше да разрешите?	

Какви решения предложихте, за да разрешите проблема?	

13

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.С5 Как да изградим сътрудничество извън училище?

Задача 1

Прочетете сценария на пиесата. След това обсъдете отговорите на въпросите, които учителят ще ви зададе.

Пиеса „Защитници на природата“

Персонажи

Главни герои

Анна: любопитно момиче, което обича природата.

Петър: приятел на Анна, който отначало е безразличен към проблема, но впоследствие се превръща в защитник на околната среда.

Второстепенни герои

● Горски дух: добър и мъдър пазител на гората.

● Зъл дървосекач: алчен герой, който се стреми към печалба.

● (по избор) Животни: горски същества, застрашени от изсичането на гората (изиграни от ученици в костюми на животни).

● (по избор) Ученици: съучениците на Анна и Петър, които се присъединяват към каузата.

● (по избор) Родители: които подкрепят усилията на децата им за опазване на околната среда.

Идеи за сценария

Действие 1: Разходка в гората

1. Въведение: Представете Анна и Петър чрез непринуден разговор, докато се разхождат в гората.

2. Откриване на проблема: Те чуват звука от резачката за дърва. Анна изразява загриженост, докато Петър проявява безразличие.

3. Среща с горския дух: Анна и Петър се натъкват на горския дух, който им разказва за значението на горската екосистема и опустошителните последици от изсичането на гората.

Действие 2: Предприемане на действия

1. Сплотяване на силите: Анна и Петър решават да се борят срещу изсичането на гората. Те обясняват проблема на своите съученици и родители.

2. Планиране на протеста: Учениците обсъждат план за действие и планират мирен протест, за да повишат осведомеността за заплахата.

3. Злият дървосекач: Появява се злият дървосекач, който се опитва да омаловажи каузата на Анна и Петър и значението на горската екосистема.

Действие 3: Обединени сме по-силни

1. Протестът: Хората се събират на мирен протест срещу изсичането на гората. Анна и Петър произнасят речи, в които призовават присъстващите да защитят гората.

2. Противопоставяне и отпор: Злият дървосекач се опитва да осуети протеста, но протестиращите са обединени и силни.

3. Победа за гората: Ангажираността на общността променя обществените нагласи и изсичането на гората е спряно.

Заключение:

● Анна и Петър се гордеят с постигнатото. Те вдъхновяват другите да не стоят безучастни и да се погрижат за опазването на околната среда.

● Пиесата завършва с обнадеждаващо послание за силата да отстояваме позицията си в защита на околната среда.

14

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.С6 Защо промяната е важна за мен?

Задача 1

Разгледайте снимките на класни стаи на открито.

Изберете най-подходящата за вашето училище. Защо я избрахте?

Напишете отговора под съответната снимка.

1.

_____
_____
_____

2.

_____
_____
_____

3.

_____
_____
_____

4.

_____
_____
_____

Задача 2

Разгледайте внимателно снимката на избраната от вас класна стая на открито.

Напишете три предложения какво може да се подобри или промени.

1._____
_____

2._____
_____

3._____
_____

Задача 3

Сега нарисувайте план на идеалната класна стая на открито. Помислете върху следните въпроси:

С какви предмети и мебели ще обзаведете стаята?

От какви материали ще бъдат изработени мебелите?

Какви дейности ще се провеждат в класната стая на открито?

Как ще защитите стаята от неблагоприятните атмосферни условия (слънце, вятър, дъжд и др.)?

15

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.D1 Аз съм уникален!

1. *Помислете върху следните въпроси и споделете отговорите си в групата:*

- Какво ви прави специални или уникални в сравнение с другите?
- Споделете едно умение или дейност, в която сте наистина добри или която обичате да правите.
- Какво изпитвате, когато мислите за нещата, които ви отличават от приятелите ви?
- Имало ли е случай, когато някой е забелязал нещо уникално във вас? Как се почувствахте?

2. *Нарисувайте или опишете вашите суперсили и всичко, което ви прави специални.*

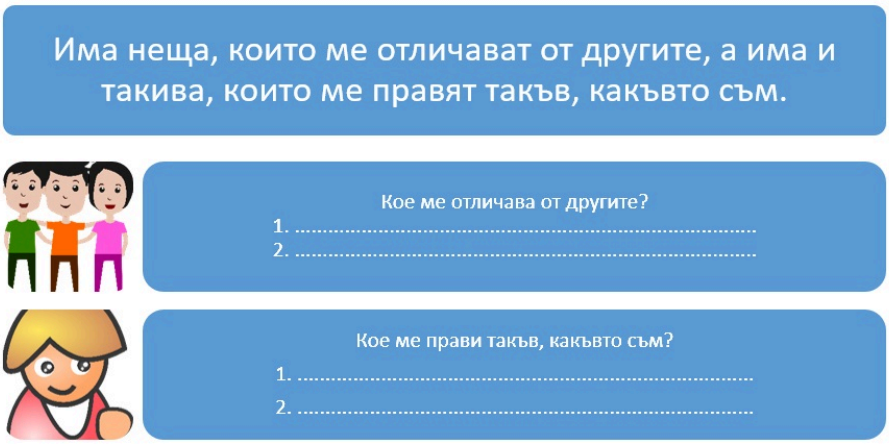

16

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.D2 Моята идентичност

1. Помислете върху написаното по-долу. Нека всеки да напише в първото поле няколко неща, които го правят различен от съучениците му. Във второто поле напишете какво най-силно изразява вашата същност като личност – например, в какво вярвате, какво цените най-много, за какво бихте се борили, с какво не бихте се съгласили на никаква цена.

2. Със сигурност всички познавате историите на Мечо Пух и неговите приятели. Прочетете откъса от един разговор между Мечо Пух и Прасчо и помислете добре ли постъпва Прасчо в тази ситуация? Ако сте на мястото на Прасчо, ще настоявате ли да разберете защо Пух е имал труден ден? Имат ли право най-добрите ни приятели да не ни казват всичко и да реагират по свой начин?

- *Днес беше труден ден – каза Пух. Последва пауза.*
- *Искаш ли да поговорим за това? – попита Прасчо.*
- *Не – каза Пух след малко. Не мисля, че имам сили да говоря…*
- *Всичко е наред – каза Прасчо, дойде и седна до приятеля си.*
- *Какво правиш? – попита Пух.*
- *Нищо, наистина – каза Прасчо. – Аз знам какво представляват трудните дни. Често не ми се говори за това и в моите трудни дни. Но Пух, трудните дни са много по-лесни, когато знаеш, че имаш някой до теб. И аз винаги ще бъда до теб, Пух!*

И докато Пух стоеше дълбоко умислен над своя труден ден, жизнеността и вдъхващ подкрепа Прасчо седеше тихо до него и люлееше малките си крачета. Пух го погледна и разбра, че най-добрият му приятел никога не е бил по-прав.

А. А. Милн

17

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E1 Нашата пъстра класна стая

1. *Помислете върху следните въпроси и споделете отговорите си в групата:*

- Какво означава приятелството за вас?
- Какво обичате да правите с приятелите си?
- Как се чувствате, когато намерите нов приятел?
- Защо смятате, че е важно да включим всички в нашата класна стая?

2. *Направете списък с качествата, които смятате, че приятелят трябва да притежава. Например да е мил, честен, забавен и т.н.*

1. _____

2._____

3._____

4._____

5._____

18

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E2 Класът на моите мечти

Прочети какво е написала Бисера в своето съчинение за мечтаната класна стая. Тя е ученичка в 4. клас в 81. средно училище в София, България.

Моята мечтана класна стая се състои от приятелство, любов, сплотеност, дружелюбност, забава и щастие. В нея има добри приятели и грижовни, мили учители.

Стаята ще бъде уютна и красива. Ще има окачени наши картини и творчески неща. В някой ъгъл ще има много и интересни игри. Накратко, тя ще бъде цветна.

Всички деца, всяка сутрин ще идват с голямо желание. Вечер, когато си тръгваме, ще ни става тъжно, че се разделяме. В класната ни стая също ще има мир и разбирателство.

Напиши и ти кратко съчинение за класа на твоите мечти. Опиши как си представяш любимата класна стая, какви неща искаш да има в нея, какви да бъдат отношенията между учениците и учителите.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / С.Е3
Многообразие на физическите характеристики

След като прегледате списанията, отговорете на въпросите в таблицата.

Какви хора можем да видим по-често на снимките?
Повече жени (момичета) или мъже (момчета) има на снимките?
Смятате ли, че снимките са манипулирани, за да направят външния вид по-привлекателен?
Други коментари

20

Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E4
Многообразието на религиите

Използвайте информацията в календара, за да изберете религиозен фестивал или празник за вашия комикс.

Календар на религиозните фестивали и празници по света

Религия	Есен	Пролет	Лято	Друго
Будизъм	Катхина	Лосар – тибетска Нова година Паринирвана	Фестивал на зъба Весак – раждане и просветление на Буда Денят на Дхарма	
Християнство	Димитровден Коледа	Велики пости Страстната седмица Великден	Петдесетница	Неделя – Ден Господен
Хиндуизъм	Джанмаштами Ганеш Чатурти Дивали Навратри	Холи		Кумбх Мела (на всеки 12 години)
Ислям*	Мевлид Кандили	Рамазан Байрам Възнесение на Мохамед	Курбан Байрам Хадж	Джума (петък)
Юдаизъм	Ханука Рош Ашана Йом Кипур	Пурим	Шавуот	Шабат (събота)
Сикхизъм	Гуру Нанак Банди Чор Дивас	Вайсакхи	Гуру Арджан	Наам Каран (кръщене) Ананд Карадж (сватбена церемония)

* Датите на много ислямски празници се променят всяка година.

Теми за ЕКО информираност

1

Теми за екологична осведоменост / E.A1
Изследване на биоразнообразието: биокуб

1. Посочете

- Намерете подходящо естествено местообитание за поставяне на биокуба.

Местоположение:	
Дата на наблюдението:	
Продължителност на наблюдението:	От ___ : ___ до ___ : ___

2. Опишете

- Посочете характеристиките на естественото местообитание:

Тип среда:	Сухоземна	Водна
Температура:		
Метеорологични условия:		

Проучете

- Направете снимка на биокуба в естественото местообитание.
- Внимателно разгледайте всички елементи на живата и неживата природа в биокуба.
- С помощта на лопатка загребете малко материал от вътрешността на биокуба и го поставете в тавичка. Разгледайте пробата внимателно.

Определете

- Определете организмите и елементите от неживата природа в биокуба. Снимайте ги с телефон.

Организми:

животни

растения

гъби

Части от организми (клончета, пера, козина, черупки и др.)

Нежива природа (камъчета, почва, вода и др.)

Пазете

- Върнете организмите и частите от нежива природа обратно в естествената им среда.
- Намалете въздействието си върху околната среда.

Име: _____ Дата: __ / __ /____

Моите действия за опазване на биоразнообразието

Име: _____ Дата: __ / __ /____

Моите действия за опазване на биоразнообразието

Име: _____ Дата: __ / __ /____

Моите действия за опазване на биоразнообразието

Име: _____ Дата: __ / __ /____

Моите действия за опазване на биоразнообразието

2

Теми за екологична осведоменост / Е.А2 Заплахи за биоразнообразието: Да защитим пчелите!

Работен лист 1

Какво знаете за пчелите?

1. Напишете всичко, което знаете за пчелите, в балоните около пчелата.

Работен лист 2

Факти за пчелите

1. Прочетете внимателно информацията в класацията „10 интересни факта за медоносните пчели“ на страницата на National Geographic Kids: https://www.natgeokids.com/au/discover/animals/insects/honey-bees/

За всяко изречение посочете вярно (В) или грешно (Г).

А. Медоносните пчели опрашват растенията.

Б. Пчелното семейство се състои само от майка и пчели работнички.

В. Търтеите са мъжки пчели.

Г. Пчелите произвеждат мед, за да осигурят храна за кошера през зимата.

Д. Ако пчелата майката загине, кошерът също умира.

Е. Пчелното млечице е специална храна, необходима за превръщането на личинката в пчела майка.

Ж. Медоносните пчели могат да летят с 25 км в час.

З. Пчелите нямат обоняние.

И. Пчелата работничка живее от 5 до 6 седмици, а пчелата майка - до пет години.

Й. Майката може да снесе само до 100 яйца на ден.

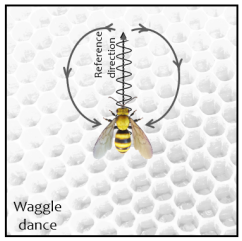
К. Чрез клатушкащия се танц пчелите дават информация за посоката на източника на храна.

Л. През последните години колониите на пчелите масово изчезват.

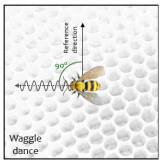
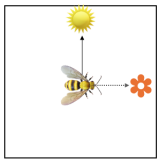
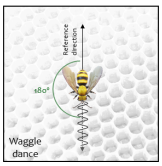
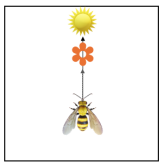
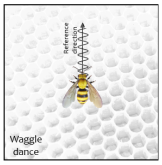
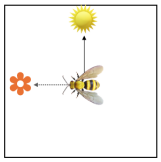
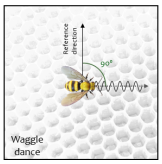
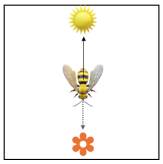
Работен лист 3

Клатушкащият се танц на пчелите

1. Гледайте видеоклипа за танцуващата медоносна пчела (Източник: Flow Hive!). Разгледайте схемата на танца на пчелите в кошера, който предава информация за местоположението на източника на храна.

2. Пчелите в кошера се ориентират по местоположението на слънцето. Свържи танца на пчелите в кошера с правилната посока на полета до източника на храна извън кошера.

Вътре в кошера			Извън кошера
	(А)	(1)	
	(Б)	(2)	
	(В)	(3)	
	(Г)	(4)	

3

Теми за екологична осведоменост / E.A3
Охлювите и влиянието на човека върху тях

Работен лист 1

Всичко за охлювите!

Въведение	Нека научим още интересни факти за охлювите! Моля, потърсете информация за охлювите и попълнете работния лист.
Местообитание 	Къде предпочитат да живеят охлювите?
Тяло 	Как е устроено тялото на охлювите?
Движение 	Как се движат охлювите?
Храна 	С какво предпочитат да се хранят охлювите?
Възпроизвеждане 	Как се размножават охлювите?
Допълнителна информация 	Ако сте открили други интересни факти за охлювите, ги напишете тук.

Работен лист 2

Да наблюдаваме охлювите!

Въведение	Ще работите в групи! Ще проведете научни експерименти с помощта на истински охлюви! Не забравяйте, че охлювите са деликатни животни и затова трябва да боравите внимателно с тях. След като завършите експериментите, върнете охлювите обратно в естествената им среда.
ЧАСТ I | Невероятното тяло на охлювите!	

Материали	• Прозрачен пластмасов лист • Джобна лупа • Смартфон • Охлюв • Пулверизатор
Процедура	1. Всяка група поставя охлюва върху листа, който трябва предварително да се навлажни с пулверизатора. (Фигура 1). Фигура 1. Охлюв върху прозрачен пластмасов лист.
Наблюдения 	1. Внимателно разгледайте охлюва с помощта на джобната лупа или с камерата на телефона. След това го нарисувайте и обозначете частите на тялото му. Място за рисуване 2. На рисунката оградете с червено органа, с който охлювът вижда. 3. На рисунката оградете със синьо органа, с който охлювът се храни. 4. Опишете крака на охлюва.

ЧАСТ II | Как реагира охлювът на различни вещества?

Материали	• Прозрачен пластмасов лист • Клечки за уши • Оцет • Вода • Охлюв • Пулверизатор с вода
Процедура	1. Попълнете празните места в описанието на експеримента със следните думи: охлюва | клечка за уши | наблюдавайте | реакцията | пипалата | оцет А. Напоете с вода _____ . Б. Доближете клечката за уши до _____ на охлюва. В. Наблюдавайте _____ на охлюва. Г. Напоете с _____ друга клечка за уши. Д. Доближете клечката за уши до пипалата на _____. Е. _____ реакцията на охлюва.

Наблюдения

1. Следвайте гореописаните стъпки и наблюдавайте поведението на охлюва.

Фигура 2. Охлюв, до който е доближена клечка за уши, напоена с вода или оцет.

Изводи

Какви изводи може да направите за реакцията на охлюва към вода и оцет?

Обобщение

1. Попълнете празните места в изреченията със следните думи:

охлюв | клечки за уши | вещества | реакцията | пипала

A. За целта на експеримента доближихме две различни _____ до пипалата на охлюва.

B. Наблюдавахме _____ на охлюва.

C. По време на експеримента някои условия не се промениха. Използвахме един и същ _____. До него доближихме _____, напоени с вода или оцет. И в двата случая доближихме клечките за уши до _____ на охлюва.

4

Теми за екологична осведоменост / E.A4
Въведение в еволюцията

Работен лист 1

Черупки на охлюви

Въведение	Разгледайте внимателно черупките. Определете цвета им и отбележете дали имат ивици.

Охлюв	Цвят на черупката (жълт, розов или кафяв)	Ивици (има (X) или няма (X))
	жълт розов кафяв	има няма
	жълт розов кафяв	има няма
	жълт розов кафяв	има няма
	жълт розов кафяв	има няма
	жълт розов кафяв	има няма
	жълт розов кафяв	има няма

Работен лист 2

Естествен подбор при охлювите

Въведение	Един от хищниците, които се хранят с охлюви, е враната. Разгледайте снимките и посочете кой цвят на черупката няма да бъде лесно забелязан от Обяснете защо.

Ситуация	Кой цвят черупка няма да бъде забелязан лесно

Пясък

жълт

розов

Обосновка:

Кафява почва

жълт

кафяв

Обосновка:

5

Теми за екологична осведоменост / E.A5
Опазване на дивите животни

Защита на дивата природа

Мога да помогна за опазването на дивите животни

- Предложете 2 начина, по които може да помогнете за опазването на дивите животни. Опишете ги с думи или ги нарисувайте в празните полета по-долу.

Мога да помогна за опазването на дивите животни, като…

Мога да помогна за опазването на дивите животни, като…

Животните имат различни приспособления, които им помагат да се защитават от врагове, да си набавят храна и да регулират телесната си температура.

Примери:

- Ноктите на бухала му помагат да улавя плячката и да се защитава от други хищници.
- Козината на бобъра му помага да запазва топлината си и да остава сух.
- Октоподът може да променя цвета на кожата си, за да се крие от хищници или за да дебне плячка.

Отбележете с отметка (✓) за какво служи всяко от приспособленията.

Приспособления	За защита	За набавяне на храна	За предпазване от студ/горещина
клюнове			
нокти			
козина			
люспи			
рога			
крака			
крила			

6

Теми за екологична осведоменост / E.A6 Опазване на природни местообитания и екосистеми

Задача 1

Разгледайте снимките. Какво е общото между тях?

Напишете предположенията си в няколко изречения.

_____
_____
_____
_____

Задача 2

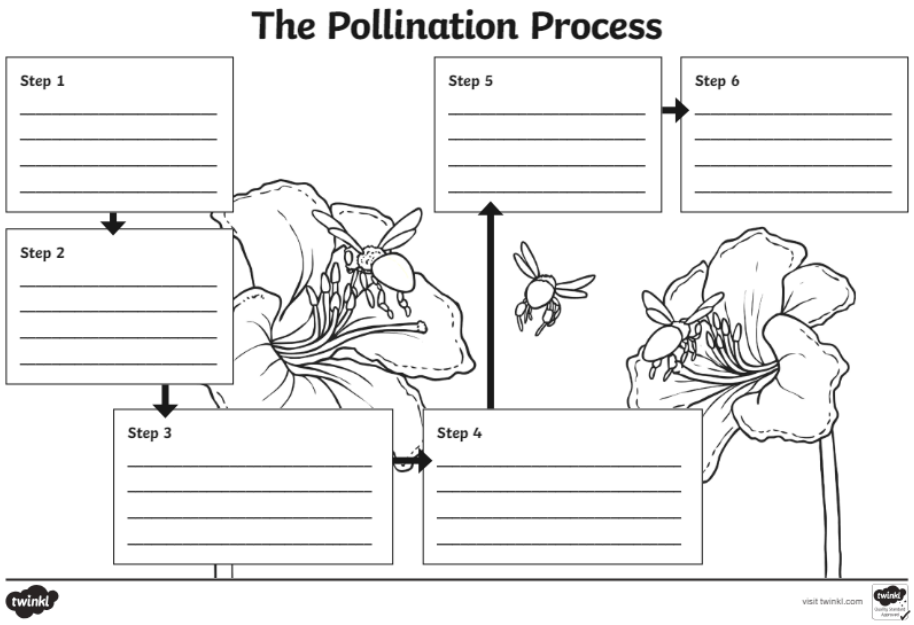
Гледайте краткия филм за опрашителите и попълнете мисловната карта.

_____

Задача 3

Опишете процеса на опрашване на растенията. Знаете ли всички стъпки? Ако имате нужда от помощ, използвайте информацията, предоставена от учителя.

Задача 4

В края на този урок ще изработите хотел за насекоми. Можете ли да си представите как ще изглежда? Използвайте примерната къщичка или си направете къщичка по собствен

дизайн. Нарисувайте я!

7

Теми за екологична осведоменост / E.A7 Какво е биоразнообразие и как то влияе на живота ни?

Играйте настолната игра „Животът на една птица“ със съучениците си!

Докато се забавлявате, помислете какви знания придобивате чрез играта!

Задача 1

Сега е време да създадете своя собствена настолна игра.

Проверете дали имате всички необходими материали. Отбележете с отметка в списъка по-долу.

Игрално поле с 36 номерирани и подредени квадратчета

8 бели листове

Снимка на защитеното животно

Инфографика за защитеното животно

Ножици

Цветни моливи

Черен маркер

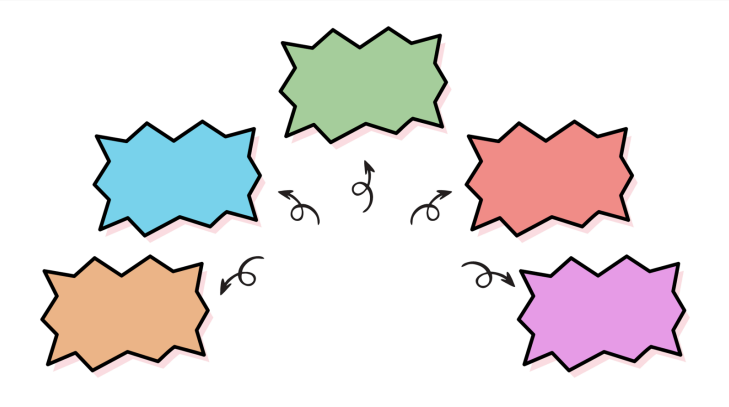
Лепило

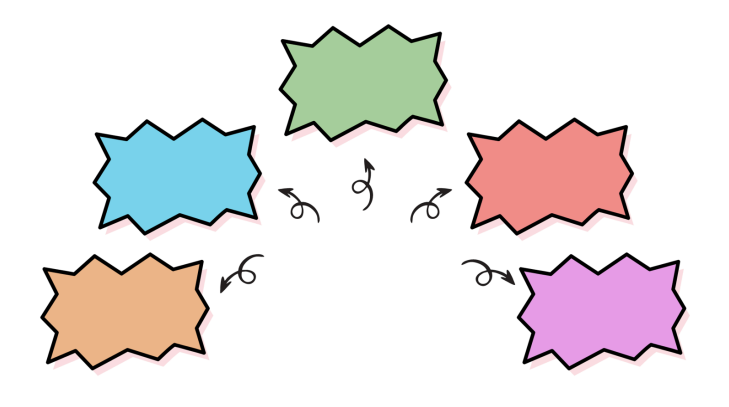
Имате ли нужда от нещо друго?

…….. .....

Задача 2

Разгледайте инфографиките за животни. Попълнете мисловните карти. Напишете 4 заплахи за оцеляването на животните и 4 фактора, които им помагат да оцелеят в техните местообитания.

Задача 3 Използвайте подробните инструкции за изработването на играта и отбележете с отметка дейностите, които са завършени!

Задача 4 Прочетете въпросите и отговорете накратко, за да се подготвите за дискусията след края на урока.

1. Какво научихте за застрашените животни? (Какво не знаехте, но научихте?)

…….. .....

2. Какво ви изненада най-много?

…….. .....

3. Какво бихте направили, за да спасите животните от изчезване?

……
…… ……..
.....

8

Теми за екологична осведоменост / E.B1 Въздух и климат (Глобално затопляне)

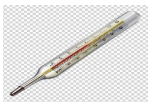
Експеримент „Сравняване на температурата на открито и в затворено пространство“

Следвайте стъпките и отговорете на въпросите.

Необходими материали:

- Настолна лампа с обикновена крушка
- Термометър
- Таймер (настроен за 30 минути)
- Бележник и молив
- Пластмасова кутия, достатъчно голяма, за да покрие лампата.

Процедура:

Стъпка 1: Измерване на температурата на открито

- Поставете лампата върху маса или друга равна повърхност на открито.
- Включете лампата.
- Стартирайте таймера и оставете лампата да свети 30 минути.
- След като времето изтече, измерете температурата около лампата с помощта на термометъра.
- Запишете стойностите в бележника си.

Стъпка 2: Измерване на температурата в затворено пространство

- Поставете лампата в пластмасова кутия и поставете отгоре капак.
- Включете лампата.
- Стартирайте таймера и оставете лампата да свети 30 минути.
- След като времето изтече, измерете температурата в кутията с помощта на термометъра.
- Запишете стойностите в бележника си.

Стъпка 3: Отговорете на въпросите

1. Температурата на въздуха, измерена на открито и в затворената кутия, се различава. Каква е причината според вас?
2. Какво ще стане, ако оставите лампата да свети по-дълго време в затворената кутия?
3. По какъв начин затворената кутия в експеримента действа като парник?
4. Какво ще се случи с растенията в истински парник, ако слънцето грее през целия ден?
5. Можеш ли да посочиш други примери за предмети, които задържат топлината подобно на кутията в този експеримент?

9

Теми за екологична осведоменост / E.B2
Възобновяеми източници на енергия

Упражнение 1: *Свържете всеки възобновяем източник на енергия с правилното определение.*

1. Енергия на слънцето
2. Енергия на вятъра
3. Енергия на водата
4. Топлинна енергия от Земята
5. Енергия от биомаса

Определения:

А. Енергия, която получаваме при движението на водата, например реки и водопади.

Б. Енергия, която получаваме от вътрешността на Земята.
В. Енергия, която получаваме от слънцето под формата на светлина и топлина.
Г. Енергия, която получаваме чрез изгаряне на дървесина и на растителни и животински отпадъци.
Д. Енергия, която получаваме от вятъра при въртенето на ветрогенераторите.

Упражнение 2: *Попълнете празните места в изреченията със следните думи:*

възобновяемата, слънцето, вятъра, водата, Земята

1. Слънчевите панели преобразуват енергията на _____ в електрична.
2. Енергията на вятъра се получава от движението на _____.
3. Във водноелектрическите централи енергията на _____ се преобразува в електрична.
4. Геотермалната енергия е топлина, която идва от вътрешността на _____.
5. _____ енергия се получава от източници, които са в неограничени количества и се допълват по естествен път.

Упражнение 3: *Отговорете на следните въпроси с едно или две изречения:*

1. Защо възобновяемата енергия е важна за околната среда?
2. Кой възобновяем източник на енергия представлява най-голям интерес за вас и защо?

10

Теми за екологична осведоменост / E.B3
Енергийна ефективност и промени в климата

1. **Вашата група трябва да изследва определен вид енергия. Проучете информацията за този вид енергия като гледате видеото или изчетете предоставените материали.**

Сега попълнете информацията по-долу!

Моят източник на енергия:

възобновяем | невъзобновяем

3 факта, които научих:

1.

2.

3.

2 начина, по които използваме тази енергия:

Нашият град трябва да инвестира в тази енергия, защото:

2. Свържете понятията с обясненията.

въглища 	Човек, който участва в или подкрепя публични протести, за да се извършат промени в политиката или обществото.
геотермална енергия 	Вид скала, която се формира милиони години и е източник на енергия, когато гори.
петрол 	Да се използва внимателно, за да се предотврати загуба или замърсяване
енергия 	Без загуба или отпадък
възобновяема енергия 	Способност да върши работа
енергия от вода 	Показва колко енергия потребявате и колко икономично я използвате.
	Топлината от земните ядра се преобразува в енергия
	Енергия от природни ресурси в ограничени количества.
	Течност, създадена от вкаменелости в продължение на хиляди години, която създава енергия при изгаряне
	Възможност за създаване отново и отново; естествено възстановяващ се.
	Енергия от източник, който не се изчерпва, например от слънцето или вятъра
	Слънчеви панели превръщат слънчевата топлина в енергия.
	Енергията се създава от течаща вода (язовири)
	Вятърът завърта перките на вятърна мелница и турбина, за да генерира енергия.
	Конструкция, която преобразува вятърната енергия в електрическа енергия с помощта на перки
енергия от вятъра 	

активист

запазвам

ефективност

възобновяем

невъзобновяема енергия

соларна

енергиен отпечатък

вятърна турбина

11

Теми за екологична осведоменост / E.B4
Екологичен отпечатък

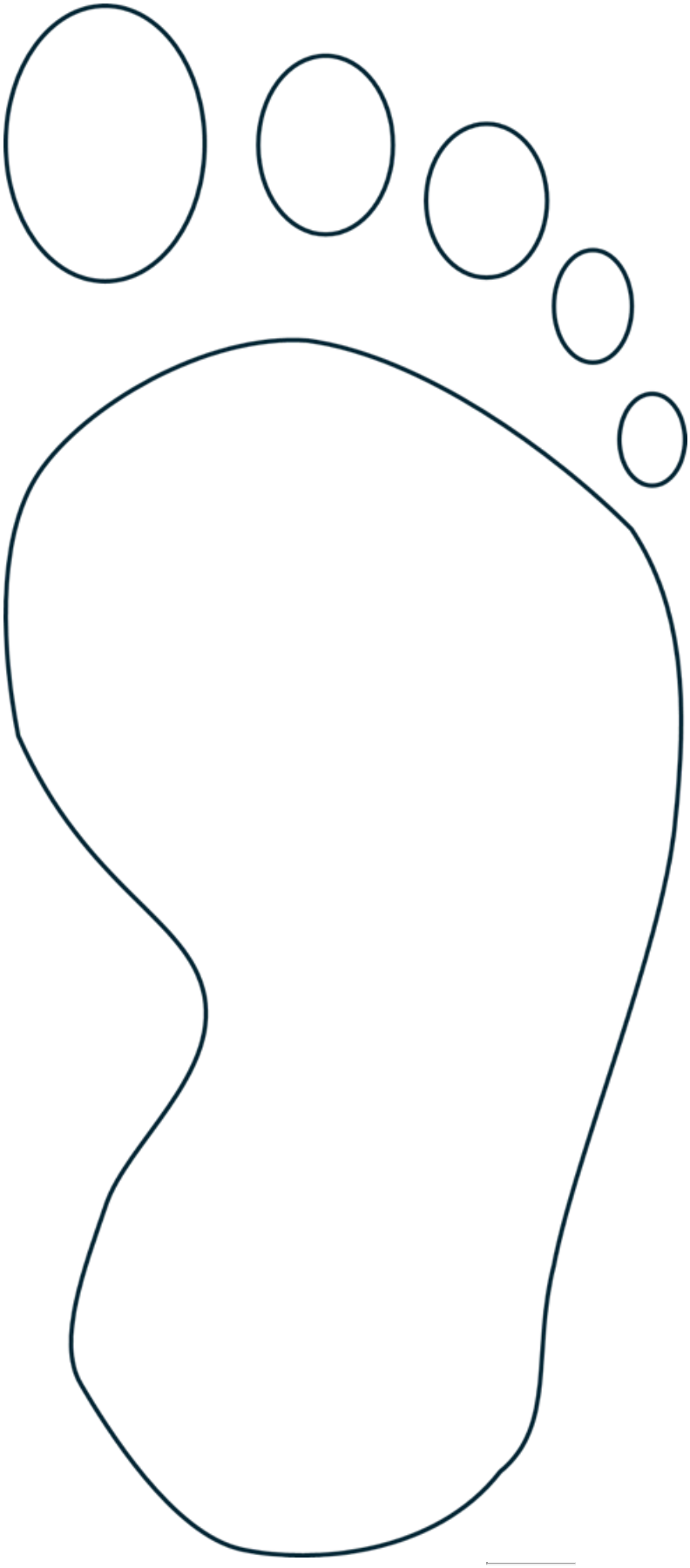
ЕКОЛОГИЧЕН ОТПЕЧАТЪК

1. Напишете определение за екологичен отпечатък.

_____

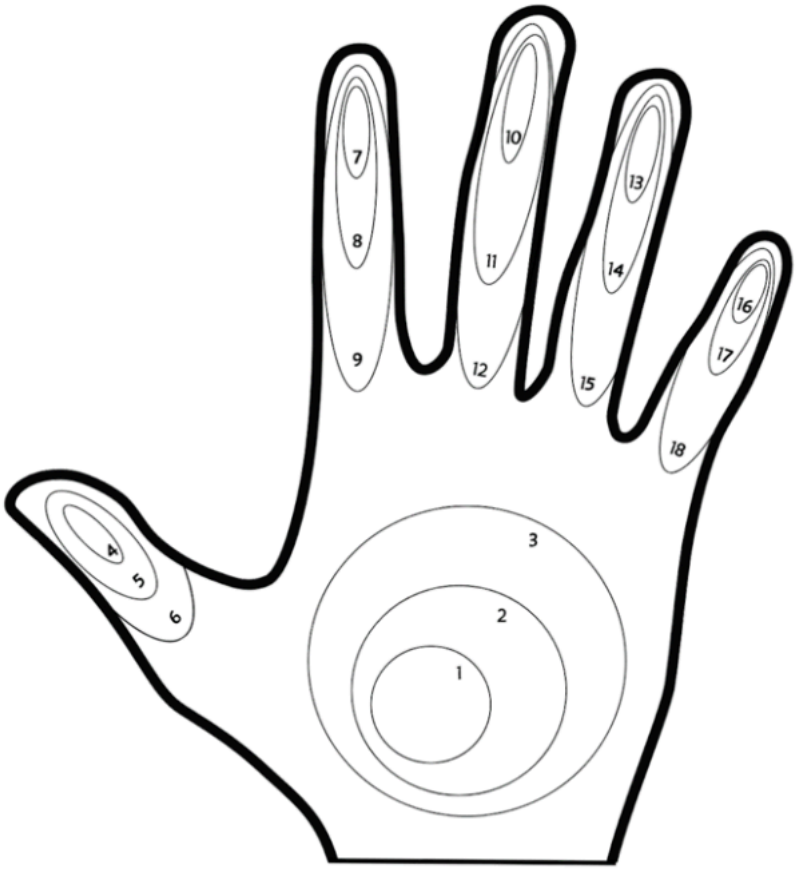
_____

2. Нарисувайте какво според вас образува вашия негативен екологичен отпечатък. Можете да изрежете изображения от списание или вестник.

3. Погледнете очертанията на дланта си. Ще създадете цветна презентация на вашия позитивен екологичен отпечатък.

За всяко действие, което вече извършвате, оцветете съответния номериран участък от вашата длан със зелен цвят. За всяко действие, което желаете да започнете да правите в бъдеще, оцветете номерирания участък с червен цвят.

Отпадъци

1. Събирам отпадъците разделно.

2. Не използвам пластмасови чаши.

3. Компостирам.

.

Храна

4. Често се храня с безмесни ястия.

5. Отглеждам зеленчуци в градината.

6. Храня се с домашно приготвена храна.

Енергия

7. Изключвам осветлението.

8. Използваме енергийно ефективни крушки у дома.

9. Изключвам електрониката, когато не я използвам.

Консумация

10. Преди да купя нещо ново, обмислям: нуждая ли се от него? Мога ли да го взема назаем?

11. Ремонтираме нещата, вместо да ги изхвърляме.

12. Използвам собствена чанта, когато пазарувам.

Вода

13. Пестя водата.

14. Пия вода от чешмата.

15. У дома събираме дъждовната вода.

Транспорт

16. Вървя пеша.

17. Карам колело.

18. Използвам обществен транспорт.

19. Обичам да бъда сред природата и да я опазвам. (Оцветете всички бели пространства в жълто.)

12

Теми за екологична осведоменост / E.B5 Три области от нашия живот: транспорт, храни, енергия

Задача 1

След като изгледате видеофилма, запишете какви промени наблюдавахте на Земята.

Забелязах, че ....

Забелязах, че ....

Забелязах, че ....

Задача 2

Внимателно прочетете определенията на природните процеси. Оцветете тези, които могат да доведат до промените, които наблюдавахте във видеото.

Задача 3

Потърсете карти, изобразяващи човешки дейности, из класната стая.

Анализирайте една от картите:

Задача 4

Изтеглете билет с въпроси. Задайте ги на петима съученици и запишете техните отговори.

След това намерете вашата група според темата на въпросите и номера на групата, написан върху вашия билет с въпроси. (3 групи отговарят за една тема.)

Обсъдете отговорите. Оцветете съществуващите решения за смекчаване на климатичните промени в зелено и в червено – мерките, които все още не се прилагат.

Задача 5

Въз основа на проведената дискусия запишете отговорите на следните въпроси върху самозалепящи се листчета:

1. Кои човешки дейности причиняват изменението на климата?
2. Какво правят хората, за да смекчат въздействието си върху климата?
3. Какво още е необходимо да направят хората, за да смекчат климатичните промени?

Залепете листчетата с отговорите на дъската/стената.

Задача 6

Разгледайте плакатите на вашите съученици!

В таблицата по-долу напишете мерките за смекчаване на климатичните промени, предложени от другите групи, които бихте искали да приложите във вашето всекидневие.

13

Теми за екологична осведоменост / E.B6 Проучване на навиците за потребление на електроенергия и събиране на резултати

Задача 1

Разгледайте илюстрациите и решете кои от тях показват източници на електроенергия и кои – консуматори на електроенергия. Свържете със стрелки изображенията с названието на съответната категория.

Задача 2

Опишете какво правите всеки ден.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

7. .....
8. .....
9. .....
10. .....
11. .....
12. .....

Маркирайте дейностите, свързани с потребление на електроенергия. Помислете колко пъти използвате електрически ток през деня.

Задача 3

За да разберем колко ток консумира даден уред и колко ще струва използваната електроенергия, трябва да знаем неговата мощност, колко време сме го ползвали и моментната цена на тока. Използвайте резултатите от вашето проучване у дома и направете изчисленията.

Задача 4

Помислете как може да намалите консумацията на електроенергия.

Мога да намаля потреблението на електроенергия.

(Моите действия)

14

Теми за екологична осведоменост / E.C1 Намали! Използвай отново! Рециклирай!

C1 Опазване на околната среда – Намали, използвай отново, рециклирай!

1. Свържи думите с техните определения.

ИЗПОЛЗВАМ ОТНОВО:	Събирам боклука разделно, за да бъде преработен в материал, подходящ за производството на нови продукти.
НАМАЛЯВАМ:	Намирам ново предназначение на вече използван предмет, вместо да го изхвърлям.
РЕЦИКЛИРАМ:	Ограничавам закупуването на ненужни вещи, които се превръщат в отпадъци.

2. Напиши НАМАЛЯВАНЕ, ПОВТОРНО ИЗПОЛЗВАНЕ, РЕЦИКЛИРАНЕ срещу всяко изречение.

а. След като прочете сутрешния вестник, Пабло го постла на пода на кучешката колиба. _____

б. Часовникът на Вики не работи, но вместо да си купи нов, ще го даде на поправка. _____

в. Когато пазарува, Джени използва торба от плат вместо пластмасова. _____

г. Дан връща метални кутии за вторични суровини и получава по 5 стотинки за кутия. _____

д. В детския център клоунът каза на Марта, че може да си избере пет играчки, но тя предпочете да вземе само една. _____

е. Сестрата на Тес рисува върху гърба на използвана хартия за принтер. _____

ж. В семейството на Флин всички искат да имат телевизор в стаите си, но според баща му един в дневната е напълно достатъчен. _____

з. Тейлър винаги събира разделно хартиени, стъклени и пластмасови опаковки. _____

и. Моят котарак обожава да спи в новата си къщичка, която му направих от стари автомобилни гуми и непотребни дрехи. _____

й. Беше супер интересно за Гери да наблюдава как в завода натрошават непотребното стъкло, а след това от него изработват нови стъклени бутилки. _____

15

Теми за екологична осведоменост / E.C2 Замърсяване на околната среда: Причини и видове

1. Прочетете текста и отговорете на въпросите след него.

ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Съвременните хора са изправени пред един от най-сериозните екологични проблеми – замърсяването на околната среда. Въздухът, водата и почвата се замърсяват, когато в тях попаднат различни вредни вещества, които са опасни за здравето на човека и водят до влошено качество на живот.

Основни замърсители на въздуха са вредните газове, прахът и саждите, които се отделят при дейността на промишлените предприятия и работата на автомобилните двигатели. Също така някои продукти от нашето ежедневие (например пожарогасители, спрейове против насекоми и др.) съдържат вещества, които разрушават озоновия слой. Това е невидимият щит, който предпазва живите организми на Земята от вредната ултравиолетова радиация.

Водата се замърсява при изхвърлянето на отпадъци от бита, заводите и земеделието.

От нас зависи дали ще продължим да замърсяваме околната среда. Всички ние трябва да пазим природата!

1. Кой е един от основните проблеми на околната среда?

2. От какво се замърсява въздухът?

3. Защо спреят против насекоми може да бъде вреден?

4. Каква е ролята на озоновия слой?

5. От какво се замърсява водата?

6. Защо е необходимо да пазим природата?

2. Научете как можем да спасим планетата. Допълнете изреченията с „трябва“ или „не трябва“.

1. ..... да пазим горите от пожар.

2. ..... да ходим пеш на училище или с колело.

3. ..... да оставяме водата да тече, докато си миеме зъбите.

4. ..... да изключваме осветлението и електрическите уреди, когато не ги ползваме.

5. ..... да рециклираме хартия, стъклени бутилки и алуминиеви опаковки.

6. ..... да използваме по-рядко продукти, които увреждат озоновия слой.

7. ..... да използваме енергоспестяващи крушки.

8. ..... да хвърляме боклук на улицата.

16

Теми за екологична осведоменост / E.C3 Кръгова икономика

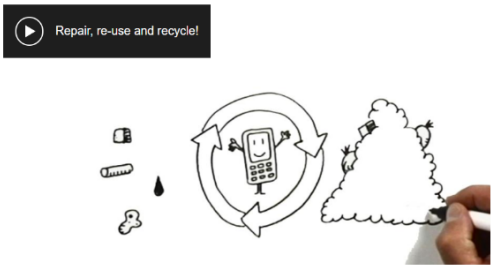
1. Групова работа: Направете списък на дрехите, с които сте облечени в момента, и отбележете колко дълго ги използвате.

Дрехи	Продължителност на използване

2. Проверете в интернет колко литра вода са необходими за производството на една тениска.

Отговор: .....

3. Гледайте видеото и се опитайте да запишете определенията за линейна и кръгова икономика:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Групова работа: Изрежете думите и се опитайте да направите две диаграми, обясняващи (1) линейната икономика и (2) кръговата икономика.

ВЗЕМИ	ИЗПОЛЗВАЙ ОТНОВО	ИЗПОЛЗВАЙ
ВЗЕМИ	ПРЕОСМИСЛИ	ИЗПОЛЗВАЙ
НАПРАВИ	ПОПРАВИ	ИЗХВЪРЛИ
НАПРАВИ	РЕЦИКЛИРАЙ	ОТКАЖИ

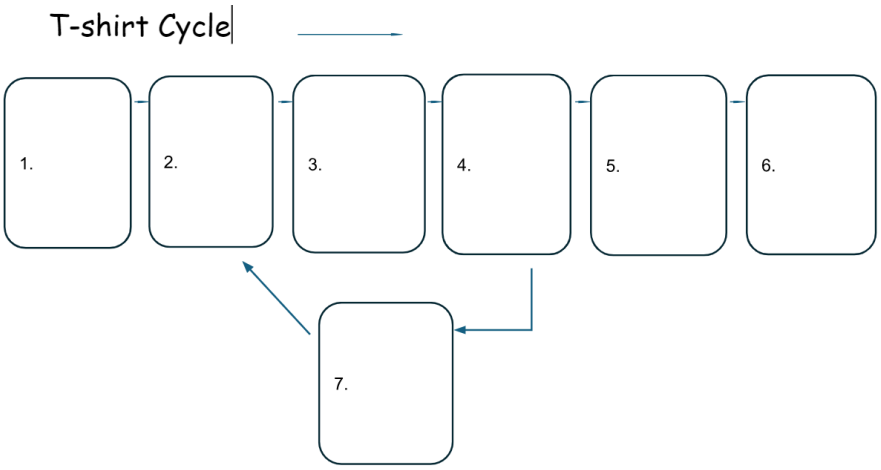
5. Игра „Попълни празните места“:
Познайте правилната последователност на стъпките, за да покажете разликата между линейна и кръгова икономика. Изрежете седемте картинки и надписите „Кръгова икономика“ и „Линейна икономика“. Разположете деветте елемента в празната схема по-долу, „Жизнен цикъл на тениска“.

Кръгова икономика

Линейна икономика

Жизнен цикъл на тениска

6. Използвайте QR кода, прочетете текста и попълнете празните места в изреченията с оцветените думи.

17

Теми за екологична осведоменост / E.C4 Пречистване на водата (експериментален подход)

Воден експеримент 1 – **Замърсители на водата**

Поставете различните видове отпадъци в буркана с вода: хартия, храна, опаковки и т.н.

Попълнете необходимата информация в таблицата (ред: Начало на експеримента).

Затворете буркана плътно с капак и го оставете за няколко дни.

Отворете буркана и запишете резултатите от експеримента в таблицата (ред: Край на експеримента).

Направете своите заключения и ги запишете.

Време	Цвят на водата	Мирис на водата
Начало на експеримента Дата: _____	_____	_____
Край на експеримента Дата: _____	_____	_____
Заключение:	_____ _____	

Воден експеримент 2 – **Замърсяване и пречистване на водата**

Стъпка 1: Налейте малко вода в тава. Добавете 1 чаена лъжичка черен пипер. (По този начин се визуализира замърсяването на водата.) Какво наблюдавате?

_____

_____

Стъпка 2: Потопете пръста си във водата. Какво наблюдавате? Харесва ли ви мръсотията, която е останала по пръста ви?

_____

Стъпка 3: Сега потопете пръста си в купа с течен сапун, след това го поставете в тавата от Стъпка 1. Какво наблюдавате?

_____

_____

3. **Воден експеримент 3 – Филтриране на вода**

   Необходими материали: две чаши (чаша А и чаша Б), кухненска хартия (салфетки) и пръст.
   Налейте малко кална вода в една от чашите (чаша А). Чаша Б е празна. Поставете чаша А на по-високо ниво от чаша Б (вижте картинката).
   Вземете 3 – 4 парчета кухненска хартия или салфетки, сгънете ги плътно и ги навийте. Поставете единия край в чаша А, а другия край на хартията – в празната чаша Б. След известно време водата ще започне да тече в чаша Б.
   Но погледнете чаша Б – водата, която е преминала от чаша А в чаша Б, вече не е кална. Тя е пречистена с помощта на кухненската хартия.

4. Как можем да допринесем за намаляване на замърсяването на водата? Свържете двете части на изреченията и ги запишете.

ИЗПОЛЗВАЙТЕ ЕКОЛОГИЧНО ЧИСТИ	КАМПАНИИ ЗА ПОЧИСТВАНЕ
НЕ ИЗПОЛЗВАЙТЕ	ДОКАТО СИ МИЕТЕ ЗЪБИТЕ
УЧАСТВАЙТЕ В	ПРОДУКТИ ЗА БИТА
НЕ ОСТАВЯЙТЕ ВОДАТА ДА ТЕЧЕ,	ОТПАДЪЦИ В РЕКИ, ЕЗЕРА, ОКЕАНИ
НЕ ИЗХВЪРЛЯЙТЕ	ТОРОВЕ И ХИМИКАЛИ ВЪВ ВАШАТА ГРАДИНА

18

Теми за екологична осведоменост / E.C5
Отговорно потребление

1. **Прочетете предложените примери за отговорно потребление.**

- • Когато пазарувам, си нося собствена чанта за многократна употреба.
  - Когато излизам от стаята, се уверявам, че изключвам лампите.
  - Когато си мия зъбите, пестя вода, като затварям чешмата.
  - Когато пазарувам хранителни продукти, предпочитам тези, които не са прекалено опаковани или идват в рециклируема опаковка.
  - Не използвам продукти, които съдържат палмово масло.
  - Понякога правя подаръци за някой близък човек.
  - Когато копирам, винаги правя двустранни копия.
  - Преди да купя нещо, се питам дали наистина ми трябва.
  - Когато консумирам, спазвам принципите на 5R: намаляване, повторна употреба, рециклиране, преосмисляне, отказ.
  - Вкъщи си правя собствен компост или участвам в компостирането в училище.
  - Ходя пеша до училище.
  - Грижа се за училищната градина.

2. Рано сутрин е. Още сте в леглото. Делничен ден е, така че ще отидете на училище, а следобед ще пазарувате с родителите си. Кои от изброените по-горе действия за отговорно потребление можете да следвате днес?

ДНЕВЕН РЕЖИМ	ДЕЙСТВИЯ ЗА ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ

3. Гледайте видеото, разкриващо тайните при производството на палмово масло:

https://www.youtube.com/watch?v=0o6WHN4NDTk&t=60s

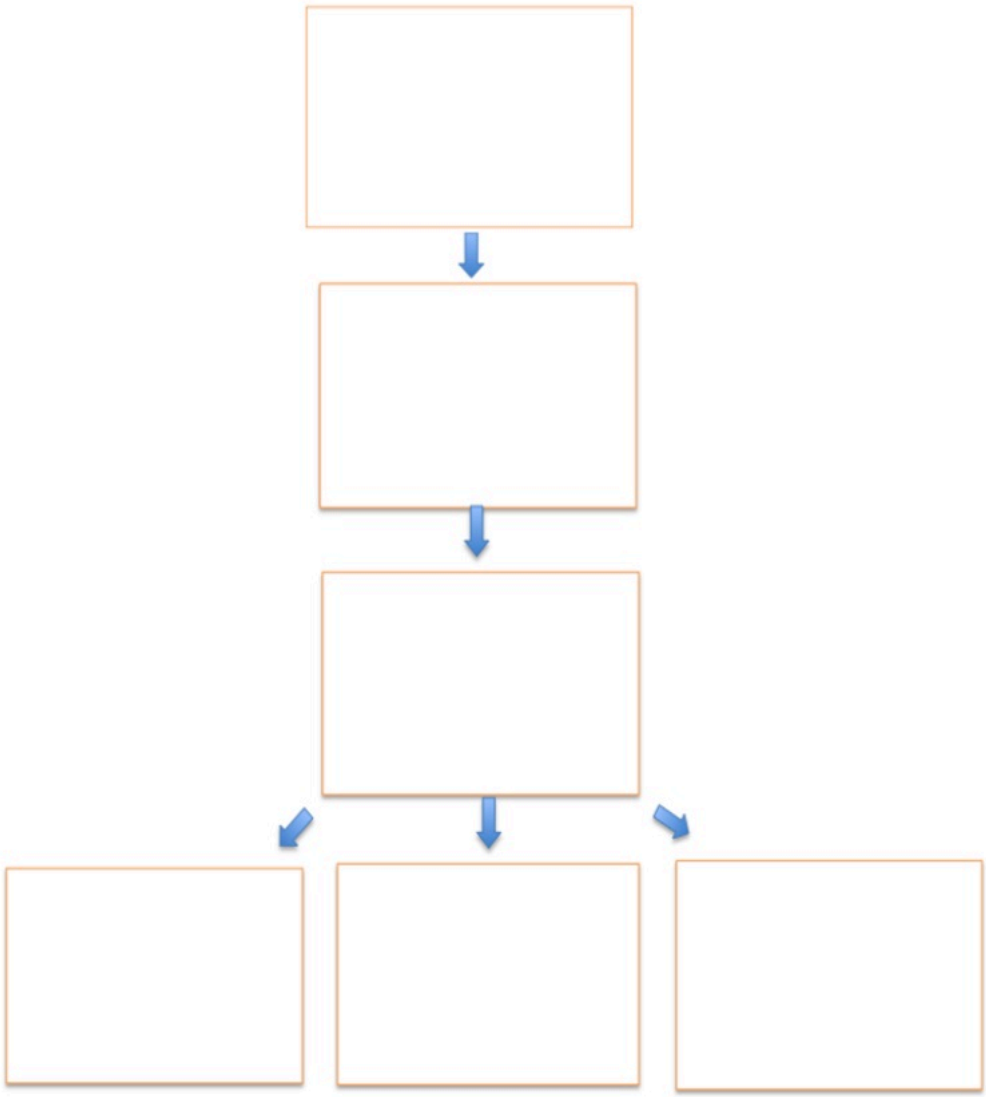

ECA 2026/10/06

4. Игра „Връзки във веригата“

Изрежете картите и ги подредете в последователност, която отговаря на принципа „причина – следствие“.

Търсене на евтини суровини за производство на храни 	Загуба на биоразнообразие
Масово производство на палмово масло 	Увеличаване на парниковите газове и глобално затопляне
Унищожаване на горите за разчистване на територии за големите палмови плантации 	Животът на 100 милиона индонезийци зависи от производството на палмово масло

5. **Каква е връзката между обектите на трите картинки – Нутела, тропически гори и орангутан?**

.....

.....

.....
.....
.....
.....

19

Теми за екологична осведоменост / E.C6 Шумово, светлинно и топлинно замърсяване – невидима заплаха

Какво причинява безпорядък във вашата класна стая? Запишете отговорите си или отговорете устно.

Може ли да се каже, че това е замърсяване?

След дискусията ще бъдете разделени на групи!

Задача 1

Описание на груповата работа:

Класната стая е разделена на три зони. Във всяка ще се запознаете с един тип невидим замърсител – шум, светлина или топлина.

Изгледайте видеофилмите и отговорете на въпросите в работния лист. Съберете трите работни листа и довършете всички задачи!

Задача 2

След като посетите и трите зони, проведете дискусия с целия клас. Обобщете най-важното от всеки видеофилм и споделете какво сте записали в работните листове.

Задача 3

Време е да проявите творчество! Използвайте шаблона, за да изработите сгъваема книжка, озаглавена „Спокойствие и тишина“, със 7 препоръки за постигане на спокойна, тиха и здравословна учебна среда в училище. Включете всичко, което ви помага да се наслаждавате повече на времето, прекарано в училище. В ъгъла на всяка страница предвидете място (за квадратче, звезда, или пък усмихнат емотикон) да слагате отметки, за да следите напредъка си!

20

Теми за екологична осведоменост / E.C7 Въздушна тревога: замърсяване и качество на въздуха

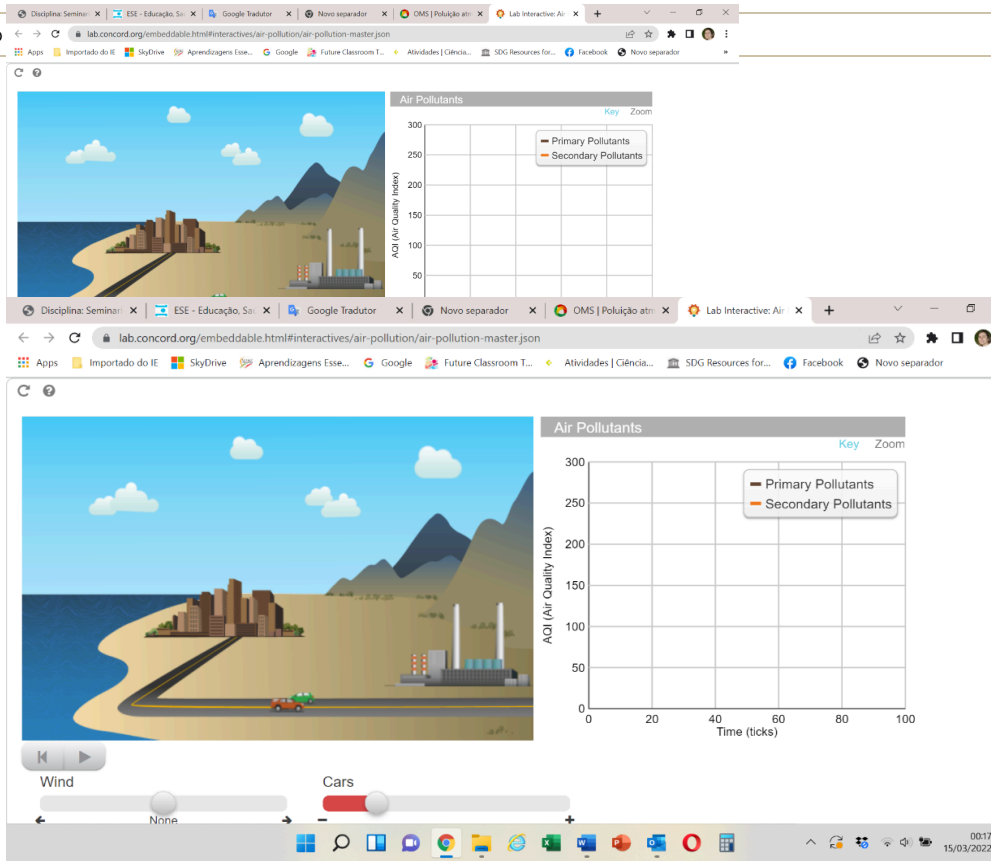
Много фактори оказват влияние върху качеството на въздуха в даден регион.

Въведение

В симулатора „Замърсяване на въздуха“ можете да изследвате и откриете връзката между местоположение и качеството на атмосферния въздух.

Може да наблюдавате и как дейността на човека се отразява на качеството на въздуха, как на автомобилите и електроцентралите.

Симулатор

Фигура 1 – Симулатор на замърсяването на въздуха.

Процедура:

Стартирайте симулацията и разгледайте внимателно графиката отдясно. След като анал резултати и отговорите на въпроса, всяка група трябва да покаже ситуацията на интеракти заключенията си пред класа.

Въпроси

1. Как се променя качеството на въздуха, когато броят на автомобилите се удвои и метеор обилни валежи?

2. Как се променя качеството на въздуха, когато броят на автомобилите се удвои и метеор силен източен вятър?

3. Как се променя качеството на въздуха, когато се увеличи процентът на електрически авт метеорологичните условия включват силен източен вятър?

4. Как се променя качеството на въздуха, когато се увеличи броят на електроцентралите и включват силно слънчево нагряване?

5. Как се променя качеството на въздуха, когато едновременно увеличите броя на електро автомобилите, и метеорологичните условия включват обилни валежи?

Indice	Page
1 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.A1 Моето право на образование	4
2 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.A2 Моето право да играя	5
3 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.A3: Право на свобода на изразяване на мнение	6
4 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.A4: Моето право на личен живот и защита от незаконни посегателства върху моята чест и репутация	7
5 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.A5 Моето право на образование	8
6 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.A6 Моето право на лично пространство	9
7 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.B1 Права и задължения. Ограничения на нашите права	10
8 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.B2 Уважение към правата на другите	11
9 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.C1 Камъни на доброто	12
10 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.C2 Ученически проекти	13
11 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.C3 Неделимост на средата – семейство, училище, общество	14
12 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.C4 Аз съм част от промяната към по-добро бъдеще	15
13 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.C5 Как да изградим сътрудничество извън училище?	16
14 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.C6 Защо промяната е важна за мен?	17
15 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.D1 Аз съм уникален!	18
16 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.D2 Моята идентичност	19
17 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E1 Нашата пъстра класна стая	20
18 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E2 Класът на моите мечти	21
19 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E3 Многообразие на физическите характеристики	22
20 - Теми за ГРАЖДАНСКО съзнание / C.E4 Многообразието на религиите	23
1 - Теми за екологична осведоменост / E.A1 Изследване на биоразнообразието: биокуб	25
2 - Теми за екологична осведоменост / E.A2 Заплахи за биоразнообразието: Да защитим пчелите!	26
3 - Теми за екологична осведоменост / E.A3 Охлювите и влиянието на човека върху тях	27
4 - Теми за екологична осведоменост / E.A4 Въведение в еволюцията	28
5 - Теми за екологична осведоменост / E.A5 Опазване на дивите животни	29
6 - Теми за екологична осведоменост / E.A6 Опазване на природни местообитания и екосистеми	30
7 - Теми за екологична осведоменост / E.A7 Какво е биоразнообразие и как то влияе на живота ни?	31
8 - Теми за екологична осведоменост / E.B1 Въздух и климат (Глобално затопляне)	32
9 - Теми за екологична осведоменост / E.B2 Възобновяеми източници на енергия	33
10 - Теми за екологична осведоменост / E.B3 Енергийна ефективност и промени в климата	34
11 - Теми за екологична осведоменост / E.B4 Екологичен отпечатък	35
12 - Теми за екологична осведоменост / E.B5 Три области от нашия живот: транспорт, храни, енергия	36
13 - Теми за екологична осведоменост / E.B6 Проучване на навиците за потребление на електроенергия и събиране на резултати	37
14 - Теми за екологична осведоменост / E.C1 Намали! Използвай отново! Рециклирай!	38
15 - Теми за екологична осведоменост / E.C2 Замърсяване на околната среда: Причини и видове	39
16 - Теми за екологична осведоменост / E.C3 Кръгова икономика	40
17 - Теми за екологична осведоменост / E.C4 Пречистване на водата (експериментален подход)	41

18 - Теми за екологична осведоменост / E.C5 Отговорно потребление	42
19 - Теми за екологична осведоменост / E.C6 Шумово, светлинно и топлинно замърсяване – невидима заплаха	43
20 - Теми за екологична осведоменост / E.C7 Въздушна тревога: замърсяване и качество на въздуха	44
Bibliography	45